

KURYER POZNAŃSKI.

Kurjer Poznański

wychodzi co tydzień z wyjątkiem poniedziałków i dni poświęconych.

Redakcja:

przy ulicy św. Marcina nr. 16.

Administracja i Ekspedycja:

przy ulicy św. Marcina nr. 16 w Drukarni Kurjera Poznańskiego.

Przedpłata kwartalna wynosi w Poznaniu marek 4, na wszystkich pozostałych oskarstwa niemieckiego i w Austrii marek 5 (sob. Zeitungs Preisliste p. 1889 Seite 281. q. Nr. 46.) w innych krajach: cena przesyłki z dołączeniem przesyłki.

Cena ogłoszeń wynosi 15 fenigów od drobnych ogłoszeń, 10 fenigów od dłuższych, 50 fenigów od wiersza. — Przesładka na język polski bezpłatnie.

Niedziela 17 lutego 1889.

AGENCJE KURJERA POZNAŃSKIEGO:

Rajchmann i Frensdler, w Warszawie ulica Senatorska 5a. — R. Mosse w Berlinie, Frankfurde n. M., Hamburgu, Lipsku, Monachium, Norimberdze, Pradze, Strassburgu, Stuttgarcie, Wiedniu, Wrocławiu, Zarychu. — Measonstein & Vogler: w Bayle, Dramie, Gdańsku, Hall n. S., Hanowerze, Genewie, Kamiecu (Chemnitz), Kolonii, Lubecy, Norimberdze. — Havas Laffite & Comp. w Paryżu place de la Bourse 8.

Wielki wiec

odbędzie się

dnia 20 lutego r. b. o godzinie 11 przed południem

na sali Odeum na Piekarach Nr. 17.

Porządek obrad:

1) Zagajenie.	5) Sprawa szkolna.
2) Wybór przewodniczącego i biura.	6) Prywatna nauka języka polskiego i wykładu religii św.
3) Sprawozdanie z czynności komisji wiecowej.	7) Sprawa wychodźstwa.
4) Wybór nowej komisji.	8) Sprawa oszczędności.

Na wiec ten niżej podpisana komisja wiecowa jak najuprzejmiej zaprasza wszystkich rodaków.

Poznań, dnia 1 lutego 1889.

Komisja wiecowa:

Ks. Antoniewicz, dziekan. Brzeski Julian. Chełkowski Franciszek. Chełkowski Ildefons. Ks. Czartoryski Zdzisław. Hr. Dąbski Stefan. Dobrowolski Franciszek, redaktor. Dr. Jackowski T. Jaczyński Czesław. Ks. Janas. Ks. dr. Kantecki. Dr. M. Kantecki, redaktor.

Karłowski L. Kościelski Adam. Kośmider Maksymilian. Kozłowski Karol. Lipski Wojciech. Łukomski Ignacy. Morawski Stanisław. Moszczeński Teodor. Mycielski Józef. Niemojowski Wincenty. Parczewski Józef. Książd Sieg.

Hr. Szembek Aleksander. Trampezyński Wojciech. Książd Wawrzyniak. Więkowski Michał.

Żółtowski Stanisław. Dr. Żychliński. Żychliński Józef.

O godzinie 10-tej odbędzie się dla wiecovników msza św. w kościele św. Marcina.

Poznań, 16 lutego.

W sprawie przesłania ministeryjnego we Francji.

Pisałismy wczoraj na tém samém miejscu obszerniej o przebiegu czwartkowego posiedzenia francuzkiego parlamentu, którego głównym rezultatem było podanie się do dymisji p. Floqueta. Prezydent ministrów wśród oklasków lewicy oświadczył deputowanym Izby, że rząd przagnął tylko wypełnić swięty swój obowiązek stawiając równocześnie z wnioskiem o rewizję konstytucji także i kwestyę rządu; odmowne wotum Izby uniemożliwiło gabinetowi wypełnienie obowiązków i dla tego zmuszonemu będzie wziąć dymisya.

Przesłanie nastąpiło tym razem w sposób nieprzewidywany; p. Floquet nie oświadczył wyrażnie, że za sprawy odroczenia lub natychmiastowego rozbiura rewizyjnego wniosko zrobi kwestyę rządu; większość deputowanych lewicy i prawicy nie przewidywała wcale skutków odmownego wotum. Tak jak już wczoraj donosiliśmy, głosowała przeciw radowi większość złożona z członków prawicy i oportunistów. Po odbyciu posiedzenia Izby postanowili radykalnie wspólnie z deputowanymi skrajnej lewicy na umyślny nadradzie, aby wysłać delegatów obu biur do p. Floqueta z wyrażeniami uznania dla stanowczego jego zachowania się, a zarazem z oświadczeniem żalu nad jego ustąpieniem.

W parlamentarnych sferach panuje ogólne przekonanie, że p. Floquet nie może cofnąć już postanowienia swego co do dymisji — i że nie może się nadal utrzymać u steru rządów, ponieważ zbyt zapalonym jest zwolennikiem projektu rewizyjnego.

Prasa oportunistyczna i w ogóle umiarkowane polityczne gazety z czwartkowego wieczoru ze zadowoleniem rozwodziły się nad tem, że wotum parlamentu bardzo uproszcilo i ułatwiło obecne położenie, dając prezydentowi rewizyjnej zupełną wolność co do utworzenia nowego gabinetu według przekonań swych i własnego rozpoznania. — Przeciwnie twierdzi pisma radykalne, że po zwaleniu dotychczasowego gabinetu przez oportunistów nadal nie mogliem się już stać wszelkie zespolenie republikańskich frakcji. — Konserwatywnie wreszcie i bilanzyzacyjne organa oświadczyają jednomyślnie, że rozwiązanie

parlamentu stało się obecnie konieczniejszem niż kiedykolwiek — bo istniejąca obecnie Izba straciła nadal już wszelkie znaczenie.

Co do utworzenia nowego gabinetu, to jeszcze w czwartek wieczorem naradzał się p. Carnot z przewodniczącym Izby i senatami, rozważając wszelkie okoliczności i trudności obecnego położenia. Ponieważ następnie konferował prezydent rewizyjnospolitej jeszcze późno w noc z przewodniczącym Izby, p. Méline, przeto obiegata nazajut rano w Paryżu pogłoska, że p. Méline otrzymał polecenie utworzenia nowego ministerstwa.

W piątek przed południem przyjmował p. Carnot u siebie kilku wpływowych członków oportunistycznej frakcji.

W miarę zaczęto głośno około południa, że prezydent rewizyjnospolitej zaproponował p. Méline, aby stanął na czele dotychczasowego gabinetu — z maledzi zmianami w tym samym pozostającego składzie — a za jedyny program obrał przeprowadzenie budżetu za rok 1890 — poczem nastąpiło odroczenie posiedzeń parlamentu; co do p. Floqueta, to mają go według krążących pogłosek obrać na nowo przewodniczącym Izby w miejsce p. Méline.

P. Carnot ma być przekonany o tem, że osobistość p. Méline najodpowiedniejsza jest do wzbudzenia pewnej wiary i odpróżnienia do uspokojenia — że zaś radykalni zadowolnią się wyborem p. Floqueta na przewodniczącego parlamentu.

Po południu naradzał się prezydent rewizyjnospolitej z kilku wybitniejszymi osobistościami ze senatu i parlamentu. P. Méline ze swej strony konferował w tym samym czasie z pp. Lombet i Tirard.

Wieczorem zaczęły wreszcie odmiennie po Paryżu kursować nowiny; oto nie p. Méline, ale p. Rouvier miał według nich zostać naczelnikiem nowego ministerstwa.

Wczorajszy wieczorny „Temps“ polecał ze swej strony, aby utworzyć czysto tylko urzędowe ministerstwo do załatwiania bieżących intesoń — do przestrzegania istniejących ustaw i porządku publicznego — a wreszcie do wykończenia rozpoczętych wielkich robót publicznych.

Telegramy.

Berlin, 15 lutego. Zmynionem się doniesienie z Waszyngtonu w londyńskim

wydaniu „New York Herald“ o żądaniu p. Bayarda, aby książę Bismarck telegraficznie nakazał zawiesić kroki wojenne na wyspach Samoa — bo inaczej Ameryka nie zgodzi się na konferencyę. Bayard nie żądał tego, ale wyraził tylko życzenia w tym sensie.

Brusela, 14 lutego. Według dziennika „Peuple“ rozerwał się pociąg towarowy wyprawiony dziś z Chalons do Namur pod Ayl; część wagonów cofnęła się w kierunku Ayl, gdzie pociąg nadchodzący z Namur walczył pomiędzy wagonami. Naczelnik dworca został silnie skałeczony. Wagon pociągu nadchodzącego z Namur, tudzież wagon pociągu towarowego zostały znacznie uszkodzone.

Pest, 15 lutego. W sejmie węgierskim zapowiedziano kilka interpelacyi, tycających się wczorajszego zachowania władz policyjnych w czasie zaburzeń ulicznych jako i odnośnego rozporządzenia naczelnika policyi. Przewodniczący Izby przedłożył sprawozdanie o dekreтах tycających się demonstracyi z przeszłego miesiąca i wyraził przekonanie, że dojrzałość polityczna narodu zachowa parlament od seen przychylnych, nieznanych w historii Węgier.

Nastąpiła krótka polemiczna dyskusya między p. Tisza a opozycyą — poczem przewodniczący oświadczył, że sprawozdanie w stosownej chwili znajdzie się na porządku dziennym. Dep. Łankas żąda odroczenia posiedzenia ze względu na wzbudzenie wywołane brutalnością policyi. Po gwałtownej dyskusyi wotum ten upadł 97 głosami przeciw 204 — a Izba powróciła do obrad nad ustawą obronną.

Pest, 15 lutego. Dzienniki opozycyjne oświadczyły, że demonstracye skierowane są wyłącznie tylko przeciw nieprawym rozporządzeniom policyi, żadne bowiem polityczne stronnictwo węgierskie nie potrzebuje poparcia ulicy dla swych walk parlamentarnych. Liberalne organa kowania, gdyż obied młodzieży skłodzi tylko interesom kraju.

Kopenhaga, 14 lutego. Skutkiem zamieci śnieżnych zawiesił ruch kolejowy prawie wszystkie duńskie koleje żelazne. Między Helsingborgiem a Helsingorem powstał wszelki ruch kolejowy; komunikacya pomiędzy Kopenhagą a Malmö jest utrudniona.

Rzym, 15 lutego. Gladstone przybył tu dotychczas w podróży swój do Cannes; ni dwórca przyjmował go p. Crispi.

Rzym, 14 lutego. Parlament rozpoczął obrady nad wotum zaufania dla rządu, zaproponowanem przez dep. Bonghi na dzień 9 b. m. w czasie rozpraw nad zaburzeniami ulicznymi. Obrady odroczone do jutra — p. Crispi w imię rządu dostarczy w tej sprawie objaśnienia.

Białogród, 15 lutego. Król wraz z królewicem powrócił dziś z Niżu. — Dawniejszy minister finansów, Wukasz Petrowicz zamianowanym został dyrektorem wydziału podatkowego.

Londyn, 14 lutego. Na dzisiejszem posiedzeniu parnelowskiej komisji depozytował adwokat „Times“ o listach Parnella, znajdujących się w jego posiadaniu. Dostarczył ich miał p. Houston, sekretarz irlandzkiej „Loyal and patriotic Union“ — który otrzymał je znów od p. Pigott, redaktora irlandzkiego organu „Shamrock.“ „Times“ dał za listy te 2622 funtów szterli. Prócz tego wydał „Times“ 2000 funtów na policyjnych agentów, wysłanych do Ameryki w sprawie śledztwa. Listy przed przedłożeniem ich badał znawca w sztuce piśmiennej. Adwokat „Times“ twierdzi, że pisał je dawniejszy sekretarz Parnella, deputowany p. Campbell.

Głośny artykuł „Parnellism and crime“ pisał miał publicysta Flamigan, syn jeownika z irlandzkiego sejdów.

Londyn, 16 lutego. Według doniesień z Auckland nie zaszły nie dotąd na wyspach Samoa żadne nowe walki. Tamasse i Mataafa znajdują się w swych warunkach. Angielski konsul zakazał Anglikom dostarczać krajowcom broni. Angielskie, niemieckie i amerykańskie statki stoją na kotwicy przy wyspach.

* Donoszą nam, że komisya gospodarstwa, utworzona przez komitet wiecowy, będzie przyjmowała wiecovników na koleji; członkowie tej komisji nosić będą dla odznaki kokardki białe.

* Z Berlina donoszą o „Dzienniku Pozn.“ że wybór prezesa Koła polskiego sejmowego odroczone na 4 tygodnie. Przej nast czas sprawować będzie te obowiązki najstarszy z posłów.

* „Moniteur de Rome“ dowiaduje, że ustep allokucy Ojca św., traktujący o pokoju, wywarł głębokie wrażenie w wyszkolnych sferach politycznych i dyplomatycznych. Wszyscy — mówi organ papieżki — komentują z zajęciem tak mądre pośrednictwo Stolicy św. w sprawie ulgi narodów.

Jeszcze w sprawie krytyki naszych postów.

Z prowincyi, 14 lutego.

(K) La critique est aisée, l'art est difficile. Przyslowie to, które spolszczył książę Roman Sanguszko na „krytyka z wodą, praca pod wodę płynię“, powinien zachować w pamięci każdy, kto z cizy ciepłego i spokojnego kąta gan'nych, co w walce życia i w walce o dobro publiczne z poświęceniem swych interesów żywy biura udziła.

Dziś z różnych stron odzywają się głosy nagan lub ostrej krytyki naszych postów tak w sejmie pruskim, jak i parlamentum niemieckim.

Odpowiedzi wasze, tak „Kuryera“ jak i „Dziennika“ — w tym czasie w tonie spokojnym, były bardzo dobre. Niezawodnie były w reprezentacyi naszej braki i niedostatki — można było nieraz z większym talentem i większą siłą bronić sprawę — ale ludz talenta daje Opatrzność — a kiedyś nie brakuje ich w sejmie pruskim; i dzisiaj mowy naszych postów nie przemina bez wrazenia. — Toć i centrum choć 100 przeszło członków leży dwóch tylko lub trzech ma mówców pierwszorzędnych, konserwatywni prawie żadnego.

Ale więcej niż sejmowi podlega krytyce taktyka parlamentu. Mianowicie „jako wezły w modę i nieraz przez ludzi bardzo mało z rozumem objaśnionych postawarne bywały.

Nie dziwnego, że po gwałtownym i wbrw wszelkim prawom dokonaniem wcieleniu Wielkopolski do Związku północno-niemieckiego a potem do cesarstwa — nasi postowie zaprotęstowali musieli i sta polityka protestu czas pewien przetrwać musiela i była konieczna. Opozycya quand même nigdy nie była taktyką parlamentarnego naszego Koła. Najlepiej tego dowodzi statystyka wystąpień naszych posłów, do której mam zamiar się odwołać.

Zarzut bezowocowych protestów wyzodził najpród o p. Skarżyńskiego, który bezbrodzą, wydana w roku 1883, o ile w części swój rozwijającej pro-

